

Mária Rázusová-Martáková

UMENIE ŽIVOTA

Dedinský chlapec išiel popri sklepe
a vo výklade uzrel husličky,
kedysi počul, ako mladý slepec
na takých hral konca ich uličky.
Už vtedy, že bol bezbranný a malý,
prudko sa uniesť čudným zvukom
dal:
srdiečko otvoril sťa prázdny kalich,
by sa doň zázračný ten nápoj lial.
A keď sa modlil, kľáčiac na posteli,
zas preto, že bol maličký –
videl, jak letí nad ním anjel biely,
a počul hrať i jeho husličky.
Keď zimný vietor dohrmel vše z diale
a vbiehal výskajúci do skulín,
tu chlapec potme ostril ušká malé,
by husieľ jemný zvuk v nich počuli.
A dlhé časy srdce nasládzal si
vidinou omamlivo čudesnou,
jak husle tajomné sám do rúk vzal si
a sám z nich púšťal pieseň za
piesňou.

Dostal sa chlapec z viesky pod
horami
do mesta zázrakov a vábidiel –
tu očarený vymkne sa z rúk mamy:
za sklenou tablou – husle uvidel...
„Ach, kúpte mi ich!“ chlapec husle
dranká
a jeho hlások od túžby sa chvie.
Keď spustí nárek – čo má robiť
mamka?
Napokon predsa vojde predsa do
tých dvier.
O chvíľu chlapček balík tisne na hrud'
–
neverí vyčkať, až ho otvorí...
ach, len už domov, na voz chytro
sahnúť
a potom po záhumní do hory!...
A už aj trieli – husle stíska v ruke
- jak vtač on piesne pustí do diali! –
Zatiahne raz – i stápné v hroznej
muke:
aké to zvuky husle drahé vydali?
Probuje zas – a miesto melódie
zas bičik na strunách len zakrákal...

splašene ako zvon mu srdce bije:
nie! Toto chlapec nikdy nečakal! –
Skúsi to zas – a taký cit ho zdlávi,
stá by mu soli vsypal do rany, -
chlapec sa hodil do vysokej trávy
a plakal rozčarený – sklamaný.
V povetrí holub krídly nad ním
mával,
korennou vôňou opájala stráň,
a on – ach, prvý sen svoj pochovával
a večné slnce dívalo sa naň...
Nie, vtedy neznal, čo raz zvedieť
musel,
keď už svet bol mu učiteľ i mať –
že kto chce čistý tón od svojich
husiel,
musí sa najprv dlho učiť hrať,
že život sám – sú husle rozohrané
a jeho tóny nie vždy obstoja
a pravé krásno nie je nikdy dané
za drobnú mincu lacno – bez boja!